

Република Македонија Министерство за финансии

КВАРТАЛЕН ЕКОНОМСКИ ИЗВЕШТАЈ - прв квартал 2018 година -

Резиме

- **Бруто-домашниот производ** во К-1-2018 во однос на истиот квартал во 2017 година забележа раст од 0,1% на реална основа, како резултат на растот на приватната потрошувачка и на позитивниот придонес на нето-извозот;
- **Бројот на вработени** во К-1-2018 е повисок за 2,2% во однос на истиот квартал во 2017 година. **Бројот на невработени** се намали за 5,4%, што резултираше со намалување на **стапката на невработеност** во К-1-2018 на 21,6%;
- Просечната **бруто-плата** во К-1-2018 изнесува 34.659 денари и бележи раст од 4,7% на номинална основа, односно раст од 3,1% на реална основа, споредено со бруто-платата во К-1-2017;
- Вкупните **буџетски приходи** во К-1-2018 се повисоки за 1,5%, а вкупните **буџетски расходи** за 0,4% споредено со истиот квартал во 2017 година;
- **Стапката на инфлација** во К-1-2018, мерена според Индексот на трошоци на живот, изнесува 1,5% на годишна основа;
- Вкупниот **депозитен потенцијал** на банките во К-1-2018 се зголеми за 0,2% на квартална основа;
- **Кредитната активност** на банките кон недржавниот сектор во К-1-2018 бележи пад од 0,7% на квартална основа;
- Во К-1-2018 е забележан раст на **извозот на стоки** од 13,1% и на **увозот на стоки** од 12,5% на годишна основа, со што вкупната **надворешно-трговска размена** изразена во евра забележа раст од 12,7%;

Содржина:

1. Економска активност	3
2. Пазар на работна сила	4
3. Јавни финансии	6
3.1. Буџетски приходи според економската класификација	6
3.2. Приходи по буџетски корисници	7
3.3. Буџетски расходи според економската класификација	8
3.4. Расходи по буџетски корисници	8
3.5. Буџетски дефицит и државен долг	11
4. Инфлација и монетарни движења	11
5. Надворешен сектор	13
5.1. Надворешнотрговска размена	13
5.2. Платен биланс	16

1. Економска активност

Бруто-домашниот производ (БДП) во К-1-2018 во однос на истиот квартал во 2017 година забележа раст од 0,1% на реална основа. Номиналниот раст на БДП во К-1-2018 изнесува 4,6% на годишна основа.

Анализирано по сектори, економскиот раст во К-1-2018 се должи на позитивните остварувања во услужниот, индустрискиот и земјоделскиот сектор, додека градежниот сектор имаше негативен придонес врз растот.

Растот во **услужниот сектор** изнесува 3,1% на реална основа, што се должи на зголемената активност во дејностите: Трговија, транспорт и угостителство од 10,5%, Уметност, забава, рекреација и останати услужни дејности од 12,1% и Стручни, научни, технички и административни дејности од 8,5%, додека кај останатите дејности е забележан пад на активността, и тоа: Информации и комуникации од 6,9%, Јавна управа и одбрана, образование и здравство од 1,6%, Финансиски и дејности на осигурување од 0,8% и

Дејности во врска со недвижен имот од 0,2%. Растот во **земјоделскиот сектор** продолжи со слична динамика како и во претходната година и изнесуваше 6,6%.

Индустрискиот сектор забележа реален раст од 1,4%, како резултат на растот во Преработувачката индустрија од 5,5%, додека Рударството и Снабдувањето со електрична енергија и гас, согласно високофреквентните податоци, забележаа пад од 6,2% и 5,6% соодветно. Во рамки на Преработувачката индустрија, позначителен придонес врз растот во првите три месеци од 2018 година имаа: производството на електрична опрема (39,3%), производството на моторни возила (33,9%), производството на машини и уреди (12,8%), производството на фабрикувани метални производи (21,8%), производството на мебел (23,9%) итн. Имено, позитивен годишен раст е регистриран кај 13 гранки, кои сочинуваат 51,0% од индустриското производство.

Падот на активността во **градежниот сектор** продолжи со посилено темпо во

К-1-2018 и изнесуваше 37,2% на реална основа, во услови на пад на вредноста на извршени градежни работи во делот на нискоградба од околу 65%, додека во делот на високоградба градежната активност е зголемена за 3,2% на реална основа.

Анализирано според **расходната страна на БДП**, растот на економската активност во К-1-2018 е резултат на растот на приватната потрошувачка и на позитивниот придонес на нето-извозот врз растот.

Извозот на стоки и услуги забележа раст од 10,6% на реална основа, главно како резултат на извозот на капацитетите во слободните економски зони, поддржан и од солидните остварувања на поголем дел од останатите извозни сегменти, во услови на поволни движења на надворешната побарувачка. **Увозот** на стоки и услуги забележа двојно понизок раст од извозот, односно порасна за 5,1% на реална основа. Подетално за извозот и увозот на стоки види точка 5.1.

Потрошувачката забележа реален раст од 1,5%, со што продолжи да ја поддржува економската активност. Притоа, приватната потрошувачка забележа раст од 2,3%, во најголем дел како резултат на растот на расположливиот доход на домаќинствата, во услови на раст на вработеноста и платите во економијата (види точка 2), поддржана и од кредитирањето на домаќинствата. Јавната потрошувачка забележа пад од 1,4% на реална основа, во услови на намалени јавни расходи за стоки и услуги.

Бруто-инвестициите забележаа пад од 9,0% на реална основа, што се должи на намалените инвестиции во градежни работи, во услови на намалена реализација на буџетски капитални расходи, и покрај силниот прилив на странски директни инвестиции и зголемениот увоз на капитални добра.

2. Пазар на работна сила

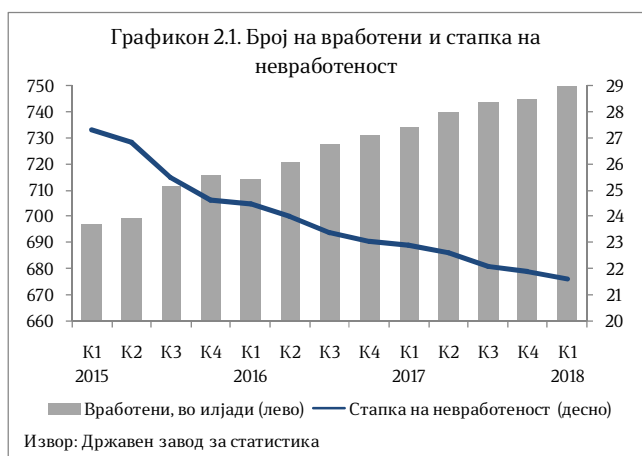
Позитивните движења на пазарот на трудот продолжија во К-1-2018. Според Анкетата на работна сила, **бројот на вработени лица** е повисок за 2,2%, односно за 15,8 илјади лица во однос на истиот квартал во 2017 година, при што најголем раст на вработеноста има во индустрискиот сектор (8,7 илјади или 5,2%), по кој следуваат градежниот (4,8 илјади или 9,4%) и услужниот сектор (2,7 илјади или 0,7%), додека во

земјоделскиот сектор бројот на вработени е нешто намален.

Анализирано според економскиот статус, раст на вработеноста има кај сите категории, освен кај семејните работници. Така, бројот на вработени лица (приматели на плата) е зголемен за 13,5 илјади или 2,4%, бројот на работодавачи за 3,2 илјади или 9,4%, а бројот на вработени за сопствена сметка бележи благ пораст. **Стапката**

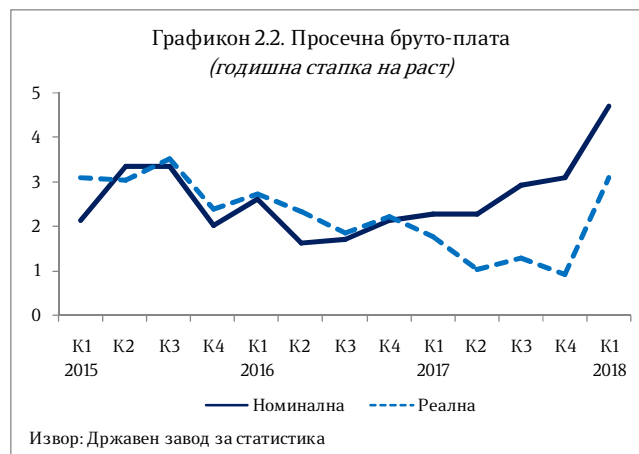
на **вработеност** во К-1-2018 изнесува 44,6% и во однос на истиот квартал во 2017 година е повисока за 0,9 п.п.

Растот на вработеноста е придружен со пад на **бројот на невработени**, којшто е намален за приближно 12 илјади лица, односно за 5,4% во однос на истиот квартал во 2017 година. Ваквите движења на пазарот на трудот предизвикаа **стапката на невработеност** во К-1-2018 да се намали на 21,6%, односно за 1,3 п.п. споредено со истиот квартал во 2017 година, а во однос на претходниот квартал таа е пониска за 0,3 п.п. (Графикон 2.1).

Гледано по возрасни групи, невработеноста е намалена кај сите групи, при што најзначајно намалување има кај централната возрасна група (25-49 години), која изнесува 21,0%. Гледано по пол, стапката на невработеност е најмногу намалена кај женското население (за 2,5 п.п.), која изнесува 20,0% и е пониска за 2,7 п.п. од невработеноста кај мажите, која е намалена за 0,5 п.п.

Бројот на активно население е зголемен за 4,0 илјади лица, односно за 0,4% на годишна основа. Активното население во К-1-2018 претставува 56,9% од вкупното работоспособно население и е повисока за 0,2 п.п. споредено со истиот квартал во 2017 година.

Просечната месечна **нето-плата** во К-1-2018 изнесува 23.624 денари и е за 4,9% повисока на номинална основа споредено со истиот квартал во 2017 година, додека на реална основа, нето-платата регистрира зголемување од 3,4%. Просечната месечна **бруто-плата** во К-1-2018 изнесува 34.659 денари и бележи раст од 4,7% на номинална основа, односно раст од 3,1% на реална основа (Графикон 2.2).

Продуктивноста на трудот во К-1-2018 бележи намалување од 2,0%, по падот од 0,7% во претходниот квартал, како последица на повисокиот раст на вработеноста од растот на производството.

3. Јавни финансии

3.1. Буџетски приходи според економската класификација

Вкупните буџетски приходи во К-1-2018 учествуваат со 29,0% во кварталниот БДП и се повисоки за 1,5% споредено со истиот квартал во 2017 година, што се должи на повисоката реализација на даночните приходи и социјалните придонеси за 4,2%, додека остварувањето на неданочните приходи беше пониско за 27,2%. Притоа, кај даночните приходи беше забележана повисока наплата кај акцизите, персоналниот данок на доход, данокот на добивка како и кај приходите од царинските давачки и од други даноци, додека кај данокот на додадена вредност беше реализирана пониска наплата.

од индиректни даноци во БДП за К-1-2018 изнесува 12,4% и е помало за 0,1 п.п. во однос на К-1-2017.

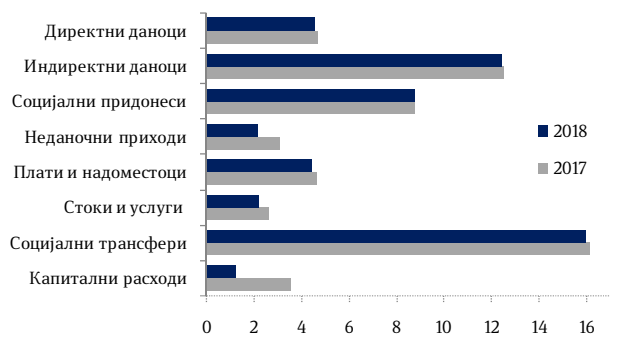
Кај **индиректните даноци**, приходите од ДДВ доминираат и претставуваат 45,2% од вкупните даночни приходи во К-1-2018, но се пониски за 5,3% споредено со истиот квартал минатата година. Во структурата на данокот на додадена вредност, најголемо е учеството на ДДВ при увоз, по што следи ДДВ од прометот во земјата. Споредено со истиот квартал од 2017 година, приходите од акцизи се повисоки за 27,3%, а од царински давачки за 12,5%.

Во рамки на **директните даноци**, кај персоналниот данок на доход е забележано зголемување од 3,6%, а кај приходите од данокот на добивка зголемување од 0,7% во однос на истиот квартал претходната година, што се должи на зголемената наплата по основ на месечни аконтации.

Наплатата на **социјалните придонеси** беше повисока за 4,7%, при што зголемување на наплатата беше забележано кај сите придонеси, односно кај придонесите за пензиско и инвалидско осигурување од 4,4%, кај придонесите за вработување од 5,3% и кај придонесите за здравствено осигурување од 5,4%.

Неданочните приходи, кои претставуваат 2,1% од кварталниот БДП, во К-1-2018 беа реализирани за 27,2%

Графикон 3.1. Приходи и расходи во К-1-2018
(% од номинален квартален БДП)

Извор: Министерство за финансии

Наплатата на индиректните даноци во К-1-2018 е зголемена за 4,1%, а кај директните даноци е забележано зголемување од 2,2% во однос на К-1-2017. Гледано од аспект на структурното учество во БДП, приходите од директни даноци го намалија своето учество во БДП за 0,2 п.п., односно од 4,7% од кварталниот БДП во К-1-2017 на 4,5% во К-1-2018, додека учеството на приходите

помалку во однос на истиот квартал во 2017 година.

Капиталните приходи, во кои спаѓаат приходите од закуп на градежно земјиште, продажба на станови, како и приходи од дивиденди, во К-1-2018 беа

повисоки за 276,9% на годишна основа. Приходите по основ на донации од странство забележаа намалување за 7,9%.

3.2. Приходи по буџетски корисници

Буџетските приходи, односно приливот на средства во Централниот буџет¹ се остваруваат главно преку **Министерството за финансии – функции на државата** и во К-1-2018 тие изнесуваат 57.613 милиони денари, односно 95,2% од приходите на сите буџетски корисници, а претставуваат 36,3% од годишниот план на овој буџетски корисник.

Во рамки на Министерството за финансии – функции на државата преовладуваат даночните приходи, кои претставуваат 43,8% од вкупните приходи и прилив на овој буџетски корисник, при што нивната наплата во К-1-2018 изнесуваше 22,6% од годишниот план. Средствата по основ на задолжување во странство изнесуваат 23.968 милиони денари, што претставува 41,6% од вкупниот износ на овој буџетски корисник.

Министерството за образование и наука оствари приходи кои изнесуваат 984 милиони денари, што претставува 1,6% од приходите и приливот на средства на сите буџетски корисници, а претставуваат главно неданочни приходи, односно средства кои се

остварени по основ на такси и надоместоци.

Следен буџетски корисник со најголеми приходи и прилив на средства е **Министерството за здравство**, кое има остварено приходи во износ од 481 милион денари, односно 0,8% од приходите и приливот на средства на сите буџетски корисници и 63,6% од тој износ претставуваат приливи на средства стекнати по основ на задолжување во странство. Останатите буџетски корисници збирно имаат остварено 2,4% од вкупните приходи и приливи. Деталните податоци за секој буџетски корисник се прикажани во статистичкиот прилог на следната врска

(<http://finance.gov.mk/mk/node/692>).

Во однос на **буџетските фондови**, најмногу приходи остварува Фондот на пензиско и инвалидско осигурување на Македонија, кои во К-1-2018 изнесуваат 16.510 милиони денари и претставуваат 24,3% од годишниот план на Фондот.

¹ Податоците се неконсолидирани и ги вклучуваат и приливите на средства.

3.3. Буџетски расходи според економската класификација

Вкупните буџетски расходи во К-1-2018, со учество од 31,1% во кварталниот БДП, забележаа повисока реализација за 0,4% споредено со истиот квартал во 2017 година.

Тековните расходи, кои претставуваат 29,9% од кварталниот БДП, имаат учество од 96,1% во вкупните расходи и беа реализирани за 8,4% повеќе на годишна основа. Во рамки на тековните расходи, расходите за стоки и услуги беа реализирани за 12,9% помалку, а расходите за плати и надоместоци за 0,7% помалку во однос на истиот квартал во 2017 година.

Средствата за трансфери, кои учествуваат со 72,1% во вкупните расходи, беа реализирани за 14,1% повеќе на годишна основа. Социјалните трансфери забележаа раст од 3,5% и учествуваа со 51,3% во вкупните расходи. Расходите за пензии, кои сочинуваат најголем дел од социјалните трансфери, се зголемија за 3,9% и забележаа учество од 31,8% во вкупните расходи. Учеството

на категоријата други трансфери, кои ги вклучуваат трансферите кон единиците на локалната самоуправа, во вкупните расходи изнесува 19,9% и истите забележаа зголемување од 57,0% споредено со првиот квартал во 2017 година. Блок и наменските дотации кон единиците за локална самоуправа забележаа зголемување од 4,2%, а субвенциите и трансферите се трипати повисоки.

Расходите за каматни плаќања беа намалени за 10,1% на годишна основа, при што расходите по камати на домашен долг забележаа зголемување од 3,8%, а каматните расходи по надворешниот долг се намалени за 27,5%.

Капиталните расходи, кои претставуваат 1,2% од кварталниот БДП се реализирани за 64,5% помалку споредено со истиот квартал во 2017 година и остварија учество од 3,9% во вкупните расходи.

3.4. Расходи по буџетски корисници

Во продолжение е даден осврт на буџетските расходи за најголемите буџетски корисници², чиј вкупен годишен буџет претставува 85% од вкупниот буџет на сите буџетски корисници.

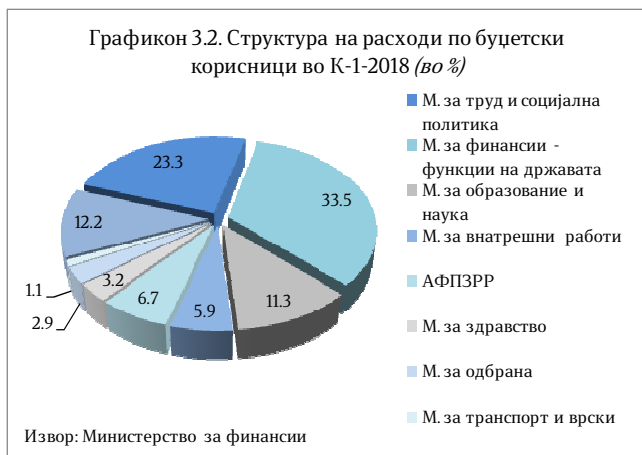
Министерството за труд и социјална политика во К-1-2018 реализираше

10.541 милион денари или 24,2% од вкупниот буџет за 2018 година. Притоа, најголем дел (75,1%) од расходите во овој период се наменети за тековни трансфери до вонбуџетските фондови, за што се потрошени 7.915 милиони денари или 25,0% од средствата наменети за 2018 година. Втора најзначајна расходна ставка се социјалните бенефиции, кои учествуваат со 17,2% во вкупните

² Податоците се неконсолидирани и ги вклучуваат и одливите на средства.

расходи. За оваа намена реализирани се 22,6% (1.813 милиони денари) од планираните за 2018 година.

Во првиот квартал од 2018 година преку разделот **Министерство за финансии - функции на државата**³ реализирани се 15.167 милиони денари, што претставува 38,7% од годишниот буџет. Најголем дел од расходите или 81,3% отпаѓаат на отплата на главнина, за што се потрошени 12.326 милиони денари, односно 54,8% од средствата планирани за оваа намена во 2018 година. По основ на каматни плаќања отпаѓаат 9,1% од вкупните расходи, за што се

³ Во рамките на разделот *функции на држава* опфатени се следниве активности: навремено сервисирање на обврските (отплата на камата и главнина) на државата по основ на домашно и странско задолжување; редовна исплата на оперативните трошоци на државата по претходно доставена документација за исплата; учество во капиталот на меѓународни финансиски институции; плаќање ДДВ по основ на капитални инвестиции финансирани од донации, финансирање на проектите од поодделните компоненти од ИПА (национално ко-финансирање и ИПА средствата од ЕУ). Исто така, во рамките на овој раздел, а согласно со Законот за буџетите на Република Македонија и Законот за извршување на Буџетот, предвидени се средства за покривање елементарни непогоди и средства за финансирање на непредвидените расходи во текот на фискалната година.

реализирани 1.382 милиони денари или 15,9% од планираното.

Министерството за образование и наука во К-1-2018 изврши буџетски средства во износ од 5.142 милиони денари, што е 20,4% од вкупниот буџет за 2018 година. Најголем дел од расходите (66,3%) претставуваат тековни трансфери до единиците на локална самоуправа, за што се потрошени 3.412 милиони денари или 24,7% од вкупно планираните средства. Платите и надоместоците се втора најзначајна ставка со учество од 16,1%, за што се потрошени 828 милиони денари, односно 23,6% од вкупно предвидените.

Во првиот квартал од 2018 година од страна на **Министерството за внатрешни работи** реализирани се вкупно 2.656 милиони денари, што претставува 25,9% од сопствениот буџет за 2018 година. Најзначајна расходна ставка претставуваат платите и надоместоците со учество од 68,2%, за што се потрошени 1.810 милиони денари или 24,8% од планираното. Втора најзначајна ставка се стоки и услуги со учество од 15,3%, за што се реализирани 406 милиони денари или 23,2% од годишниот план.

Во К-1-2018, **Агенцијата за финансиска поддршка во земјоделството и руралниот развој** реализираше средства во износ од 3.029 милиони денари, што претставува 35,1% од планираните средства за тековната година, а 98,0% од нив отпаѓаат на субвенции и трансфери.

Министерството за здравство во првиот квартал од 2018 година

реализираше буџетски средства во износ од 1.450 милиони денари, што е 21,7% од вкупниот буџет за 2018 година. Тековните трансфери до вонбуџетските фондови имаат најголемо учество во расходите со 64,4%, за што се потрошени 934 милиони денари или 33,5% од средствата наменети за 2018 година. Стоките и услугите се втора најзначајна ставка со учество од 28,8% во вкупните расходи, а во анализираниот период за оваа намена се потрошени 417 милиони денари, односно 21,2% од вкупно предвидените.

Министерството за одбрана во К-1-2018 изврши буџетски средства во износ од 1.296 милиони денари, што е 19,9% од вкупниот буџет за 2018 година. Платите и надоместоците имаат најголемо учество со 70,6%, за што во К-1-2018 се реализирани 914 милиони денари, што претставува 24,2% од вкупно предвидените средства за тековната година. Стоките и услугите учествуваат со 24,2% во вкупните расходи, за што во анализираниот период се потрошени 314 милиони денари, односно 18,0% од вкупно предвидените.

Министерството за транспорт и врски во првиот квартал од 2018 година реализираше средства во износ од 498 милиони денари, што е 8,2% од вкупниот буџет за 2018 година. Капиталните расходи имаат највисоко учество во вкупните расходи со 56,3%, а нивната реализација изнесува 5,3% односно извршени се 280 милиони денари. Субвенциите и трансферите изнесуваат 177 милиони денари, што е 29,6% од вкупно планираните, а 35,5% од расходите на овој буџетски корисник.

За **финансирање на дејностите од областа на културата**⁴ во К-1-2018 извршени се средства во износ од 759 милиони денари, што е 20,2% од вкупниот буџет за 2018 година. Платите и надоместоците имаат највисоко учество во вкупните расходи со 33,4%, а нивната реализација изнесува 24,1% односно извршени се 253 милиони денари. Капиталните расходи учествуваат со 28,3%, а за оваа намена реализирани се 215 милиони денари или 22,0% од планираното. За субвенции и трансфери реализирани се 190 милиони денари, што претставува 15,5% од вкупно предвидените средства за тековната година, а оваа ставка претставува 25,1% од вкупните расходи. Деталните податоци за секој буџетски корисник се прикажани во статистичкиот прилог на следната врска
(<http://finance.gov.mk/mk/node/692>).

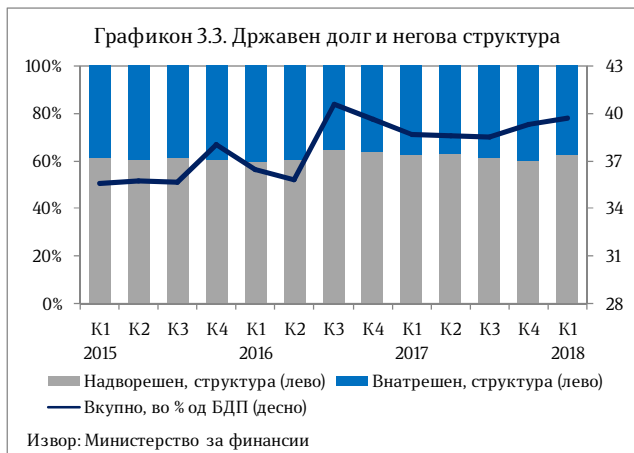
⁴ Со финансирањето на дејностите од областа на културата се поддржуваат програмите на установите од областа на културата во издавачката дејност, библиотекарството, филмската дејност, музичката и сценско-уметничката дејност, заштитата на културното наследство, ликовната и галериската дејност, културно-уметничките манифестации, музејската и кинотечната дејност, меѓународната соработка од областа на културата, поддршката на младите таленти, организациите од областа на културата, децентрализацијата на власта и поинтензивно реализирање на капиталните проекти.

3.5. Буџетски дефицит и државен долг

Во првиот квартал од 2018 година, дефицитот на консолидираниот Буџет изнесува 3.132 милиони денари или 2,1% од БДП за овој квартал, а дефицитот на Централниот буџет изнесува 3.978 милиони денари, односно 2,7% од кварталниот БДП.

Вкупниот државен долг на крајот на К-1-2018 изнесуваше 39,7% од БДП и забележа зголемување на своето учество во БДП за 0,3 п.п. во однос на К-4-2017. Учеството на надворешниот долг во вкупниот државен долг во однос на К-4-2017 е зголемено за 2,8 п.п. и изнесува 62,8%. Учеството на внатрешниот долг е соодветно намалено за 2,8 п.п. и изнесува 37,2% од вкупниот државен долг.

Во јануари 2018 година беше издадена шестата еврообврзница во износ од

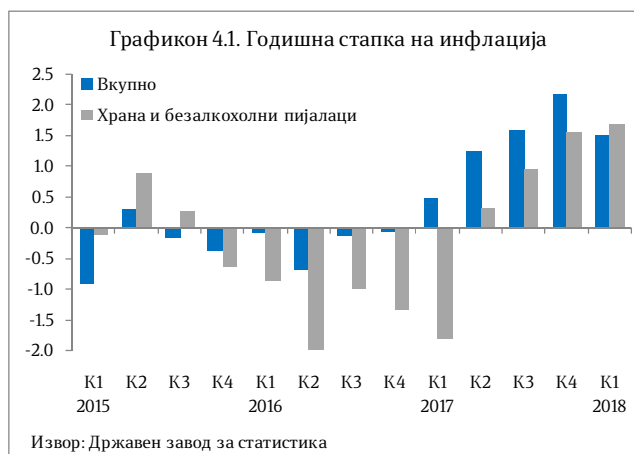

500 милиони евра со рок на достасување од 7 години и купонска каматна стапка од 2,75%, што беше одраз на исклучително високата доверба кај меѓународните инвеститори за перспективите на македонската економија, како и повољните услови на меѓународниот пазар на капитал.

4. Инфлација и монетарни движења

Стапката на инфлација, мерена според Индексот на трошоци на живот, во К-1-2018 изнесува 1,5% на годишна основа, по растот од 2,2% забележан во К-4-2017. Растот на потрошувачките цени во К-1-2018 е резултат на зголемените цени во категориите: Транспорт од 7,0%, Алкохолни пијалаци и тутун од 6,3%, Рекреација и култура од 1,9%, Храна и безалкохолни пијалаци од 1,7%, Ресторани и хотели од 1,6%, Комуникации од 0,3% и Мебел, покуќнина и одржување на покуќнина од 0,1%, додека цените во категориите Здравје и Образование не се променети.

Пад на цените во К-1-2018 е регистриран во категориите: Облека и обувки од 1,4% и Домување, вода, електрика, гас и други горива и Останати стоки и услуги од по 0,1%.

Во првиот квартал од 2018 година, Народна банка на Република Македонија ја намали **основната каматна стапка** за 0,25 п.п. од 3,25% на 3,0% во услови на стабилност на економските фундаменти и отсуство на нерамнотежи во економијата. Воедно, беше утврдено понатамошно стабилизирање на довербата и очекувањата на економските субјекти, видливо преку поволните движења на девизниот пазар и постепено забрзување на депозитниот раст. Каматната стапка на расположливите депозити на 7 дена во споредба со претходниот квартал е намалена за 0,2 п.п. и во март 2018 година изнесуваше 0,3%.

Примарните пари⁵ во К-1-2018 регистрираа пад на квартална основа од 10,2% (во претходниот квартал беше регистриран раст од 4,2%), како резултат на намалувањето на готовите пари во оптек за 4,6% и на вкупната ликвидност на банките за 16,3%. Во однос на К-1-2017, примарните пари се намалија за 5,6% (во К-4-2017 беше регистриран раст од 6,3%), во услови на раст на готовите пари во оптек од 5,0% и пад на вкупната ликвидност на банките за 16,0%.

Во К-1-2018, најтесната парична маса М1⁶ забележа намалување од 1,8% во

⁵ Ги вклучува готовите пари во оптек (вклучително и готовината во благајната на банките), задолжителната резерва во денари и во девизи и вишокот ликвидни средства над обврската за задолжителна резерва (во денари).

⁶ Монетарниот агрегат М1 го сочинуваат готовите пари во оптек и депозитните пари. Монетарниот агрегат М2 го сочинуваат монетарниот агрегат М1 и краткорочните депозити, а монетарниот агрегат М4 е составен од монетарниот агрегат М2 и долгорочните депозити.

однос на претходниот квартал. Монетарниот агрегат М2 забележа пад од 0,7%, а најширокиот монетарен агрегат М4 се зголеми за 0,3%.

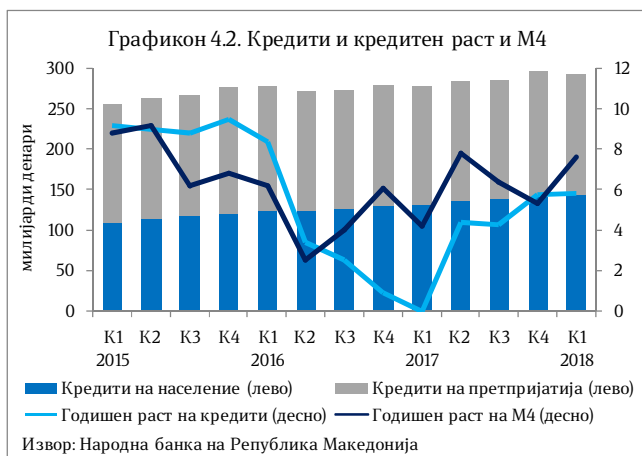
Вкупниот **депозитен потенцијал**⁷ на банките во К-1-2018 се зголеми за 0,2% на квартална основа, по растот од 5,7% во претходниот квартал. Анализирани по сектори, депозитите на претпријатијата се намалија за 4,9%, додека депозитите на домаќинствата се зголемија за 1,2%. Од аспект на валутата, споредено со претходниот квартал, денарските депозити се намалија за 0,9%, додека девизните депозити се зголемија за 1,9%. Степенот на евроизација е зголемен за 0,7 п.п. во споредба со претходниот квартал, односно изнесува 41,1%, мерено преку учеството на девизните депозити во вкупниот депозитен потенцијал.

Според рочноста, учеството на долгорочните депозити во вкупниот депозитен потенцијал во К-1-2018 се зголеми за 0,9 п.п. споредено со претходниот квартал и изнесува 28,6% (во К-4-2017 изнесуваше 27,7%), како резултат на зголемувањето на долгорочните депозити за 3,5%. Во анализираниот период, краткорочните депозити се речиси непроменети.

Кредитната активност на банките кон недржавниот сектор во К-1-2018 забележа квартално намалување од 0,7% (наспроти растот од 4,1% во претходниот квартал), како резултат на падот на кредитите кон приватните претпријатија од 3,6%, додека кредитите кон домаќинствата се зголемија за 2,3%.

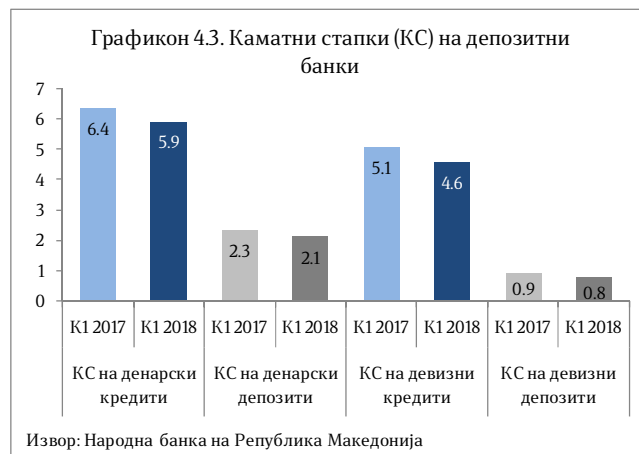
⁷ Депозитите вклучуваат и пресметана камата.

Од валутен аспект, денарските и девизните кредити во К-1-2018, споредено со претходниот квартал, се намалија за 0,3% и 3,1%, соодветно. Според рочноста, долгорочните кредити во К-1-2018 во однос на претходниот квартал бележат раст од 2,0%, а краткорочните кредити се намалија за 4,1%.

Каматната стапка на денарските кредити во К-1-2018 изнесува 5,9% и е намалена за 0,1 п.п. во споредба со претходниот квартал. Каматната стапка на девизните кредити во К-1-2018 изнесува 4,6% и е намалена за 0,1 п.п. во

однос на претходниот квартал. Каматната стапка на денарските депозити во К-1-2018 изнесува 2,1% и регистрираше пад од 0,1 п.п. споредено со претходниот квартал, а каматната стапка на девизните депозити изнесува 0,8% и останува непроменета во однос на претходниот квартал. Каматната стапка на новоодобрените денарски кредити во К-1-2018 изнесува 5,1%, а на новоодобрените девизни кредити 4,0%. Каматните стапки на новопримените денарски и девизни депозити изнесуваат 1,8% и 0,8%, соодветно.

5. Надворешен сектор

5.1. Надворешнотрговска размена

Според податоците на Државниот завод за статистика, вкупната надворешно трговска размена со странство во К-1-2018 изнесува 3.080,1 милион евра и бележи раст од 12,7% во однос на истиот квартал во 2017 година.

Извозот на стоки во К-1-2018 изнесува 1.299,1 милион евра и во однос на К-1-2017 бележи раст од 13,1%, додека во

однос на претходниот квартал бележи пад од 1,9%.

Анализирано **по сектори** на СМТК (Стандардна меѓународна трговска класификација), позитивни движења во извозот во К-1-2018 во однос на истиот квартал во 2017 година се забележуваат кај:

- машини и транспортни уреди за 22,5% (во чии рамки најголем раст забележаа категориите: електрични машини, апарати и делови за 54,6 милиони евра или 40,1% и друмски возила за 16,7 милиони евра или 31,1%);
- хемиски производи за 11,8% (хемиски материи и производи за 30,0 милиони евра или 12,0%);
- разни готови производи за 11,8% (мебел и негови делови, постелнина, душеци и слично за 16,1 милион евра или 36,3% и облека за 5,5 милиони евра или 4,8%);
- производи класирани по материјалот за 4,7% (изработки од метал за 9,2 милиона евра или 63,7%);
- суровини освен гориво за 12,4% (метална руда и отпадоци од метал за 6,0 милиони евра или 11,6% и сирово ѓубриво и минерали, освен јаглен, нафта, драгоцени камења за 2,9 милиони евра или 49,0%);
- производи за храна за 3,6% (месо и преработки од месо за 3,4 милиони евра или 68,6%);
- пијалаци и тутун за 0,4% (пијалаци за 2,3 милиони евра или 16,8%) и
- животински и растителни масла за 21,8% (цврсти растителни масла и масти, сирови, рафинирани или фракциони за 0,2 милиона евра или 19,1%).

Негативно придвижување кај извозот е забележано само кај секторот минерални горива и мазива за 6,4% (во чии рамки најголем пад забележа категоријата електрична енергија за 5,0 милиони евра или 58,6%).

Гледано **по економска намена**, во К-1-2018 раст на извозот е забележан кај следните групи на производи:

- стоки за индустриски набавки за 60,0 милиони евра или 10,8%;
- транспортна опрема за 53,0 милиони евра или 36,8%;
- производи за инвестиции без транспортна опрема за 25,4 милиони евра или 13,9%;
- стоки за широка потрошувачка за 8,7 милиони евра или 4,8% и
- храна и пијалаци од 4,8 милиони евра или 6,8%.

Намалување на извозот е забележано само кај горива и мазива за 2,6 милиони евра или 14,1%.

Увозот на стоки во К-1-2018 изнесува 1.781,0 милион евра и е зголемен за 12,5% во однос на К-1-2017, додека во однос на претходниот квартал бележи пад од 4,8%.

Анализирано **по сектори** на СМТК, позитивно придвижување на увозот во К-1-2018 во однос на К-1-2017 се забележува кај:

- машини и транспортни уреди за 20,6% (во чии рамки најголем раст забележаа категориите: електрични

- машини, апарати и делови за 49,0 милиони евра или 42,0%; индустриски машини и делови за 14,0 милиони евра или 32,1% и друмски возила за 11,9 милиони евра или 16,1%);
- производи класирани по материјалот за 15,8% (железо и челик за 47,8 милиони евра или 60,0% и изработки од неметални минерали за 19,8 милиони евра или 27,0%);
  - хемиски производи за 11,3% (неоргански хемиски производи за 4,6 милиони евра или 42,5% и пластични материји во останати форми за 4,4 милиони евра или 20,3%);
  - разни готови производи за 13,5% (професионални, научни и контролни инструменти и апарати за 4,0 милиони евра или 29,3% и мебел и негови делови, постелнина, душеци и слично за 2,0 милиона евра или 15,4%);
  - пијалаци и тутун за 18,9% (тутун и производи од тутун за 2,6 милиони евра или 23,3%);
  - производи за храна за 4,1% (овошје и зеленчук за 2,3 милиони евра или 9,3% и месо и преработки од месо за 1,7 милиони евра или 6,1%) и
  - животински и растителни масла за 5,3% (цврсти растителни масла и масти, сирови, рафинирани или фракциони за 0,5 милиони евра или 5,2%).

Негативно придвижување на увозот се забележува кај:

- минерални горива и мазива за 2,8% (во чии рамки најголем пад забележаа категориите: природен и индустриски гас за 2,7 милиони евра

- или 7,9% и електрична енергија за 1,1 милион евра или 3,2%) и
- суровини освен гориво за 4,3% (сирово ѓубриво и минерали, освен јаглен, нафта, драгоцени камења за 0,7 милиони евра или 28,9%).

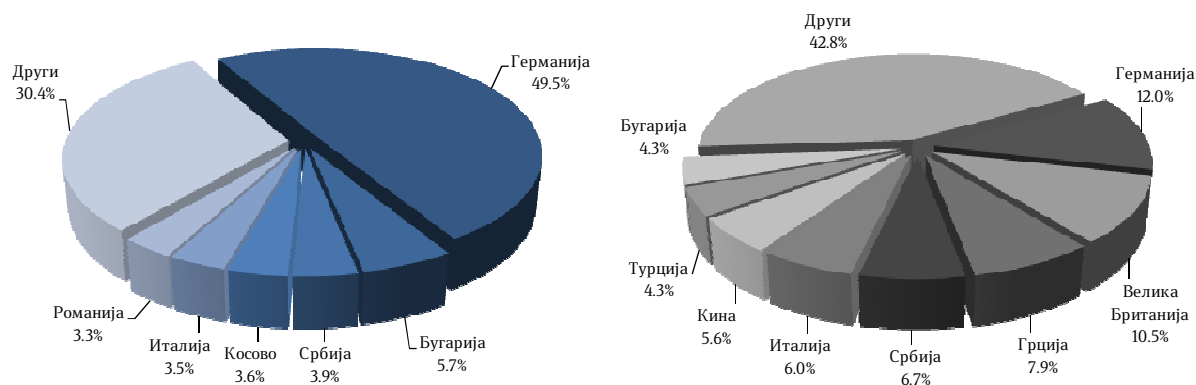
Гледано **по економска намена**, во К-1-2018 раст на увозот е забележан кај следните групи на производи, и тоа:

- стоки за индустриски набавки за 119,4 милиони евра или 15,2%;
- производи за инвестиции без транспортна опрема за 54,9 милиони евра или 27,1%;
- стоки за широка потрошувачка за 14,9 милиони евра или 9,1%;
- транспортна опрема за 1,2 милиони евра или 1,1% и
- храна и пијалаци за 7,4 милиони евра или 5,0%.

Намалување на увозот е забележано само кај горива и мазива за 0,1 милион евра или 0,1%.

Надворешнотрговската размена на Македонија со Европската унија (ЕУ28), како најзначаен трговски партнер на земјата, во К-1-2018 е зголемена за 16,3% во однос на К-1-2017, со што учеството на размената со оваа интеграција во вкупната надворешнотрговска размена изнесува 72,6% и е зголемено за 2,2 п.п. споредено со првиот квартал во 2017 година. Притоа, извозот на стоки учествува со 85,0%, а увозот на стоки со 63,5%. На графиконот 5.2. е прикажана структурата на извозот и увозот на стоки по земји.

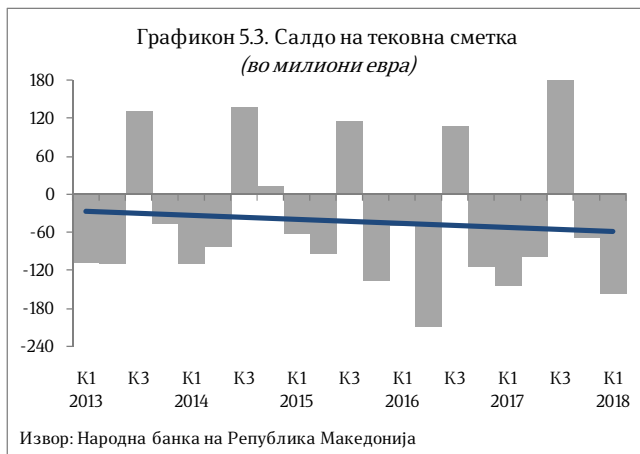
Графикон 5.2. Земји со најголемо учество во извозот (лево) и во увозот (десно) во К-1-2018

Извор: Пресметки на Министерството за финансии врз база на податоци од ДЗС

5.2. Платен биланс

Според податоците од Народна банка на Република Македонија, во К-1-2018 на **тековната сметка** на билансот на плаќања е регистриран дефицит од 157,9 милиони евра, што претставува 6,5% од кварталниот БДП, наспроти дефицитот од 6,3% од БДП забележан во истиот квартал од 2017 година.

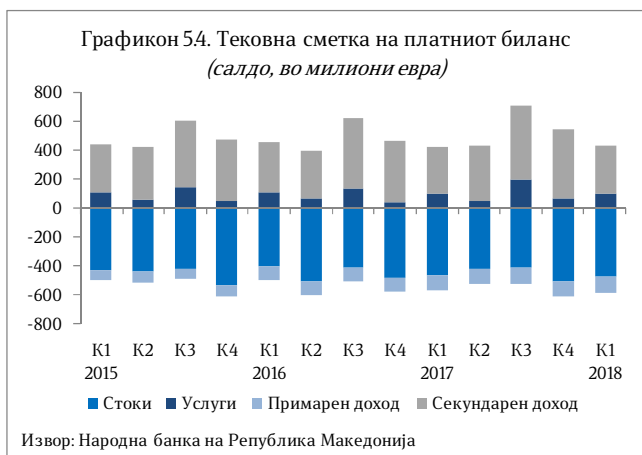
Анализирано на годишна основа, дефицитот на тековната сметка во К-1-2018 е зголемен за 12,7 милиони евра, односно за 8,7%, што се должи на продлабочениот дефицит на сметката

на примарен доход за 4,8%, зголемениот дефицит на сметката на стоки за 2,2% и намалувањето на позитивното салдо на сметката на услуги за 3,1%. Спротивно влијание имаше зголемениот суфицит на сметката на секундарен доход за 1,8%.

Во К-1-2018 **трговскиот дефицит** на годишно ниво е проширен за 10,4 милиони евра, додека во процент од кварталниот БДП е стеснет за 0,5 п.п. на годишна основа, односно изнесува 19,5%. Суфицитот на **сметката на услуги** во К-1-2018 изнесува 96,8 милиони евра и во однос на истиот квартал од 2017 година е намален за 3,1 милион евра. **Трговската отвореност** на Македонија во К-1-2018 изнесува 129,8% од кварталниот БДП и во однос на К-1-2017 е зголемена за 6,3 п.п.

Сметката на **примарен доход** во К-1-2018 забележа дефицит од 109,7 милиони евра и истиот е проширен за 5,1 милион евра на годишно ниво. Суфицитот на сметката на **секундарен**

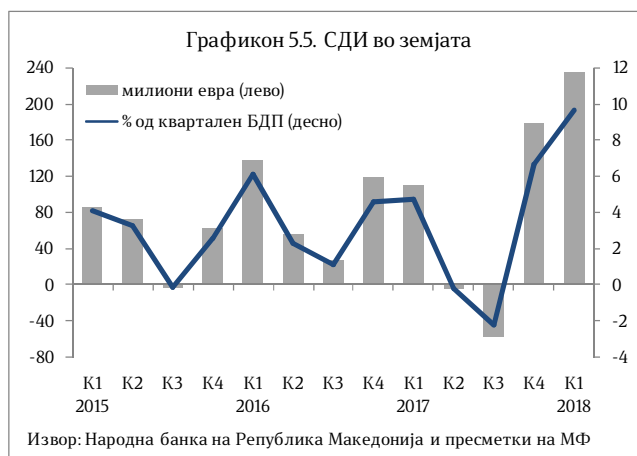
доход во К-1-2018 изнесува 329,4 милиони евра и на годишно ниво е зголемен за 5,9 милиони евра. Растот најмногу се должи на приватните трансфери, кои се зголемени за 21,6 милиони евра, а кои во сметката на секундарниот доход учествуваат со 98,4%. Официјалните трансфери се намалени за 15,7 милиони евра, кои во сметката на секундарниот доход учествуваат со 1,6%.

Салдото на **капиталната сметка** во К-1-2018 изнесува 0,3 милиони евра и во однос на истиот квартал од минатата година е намалено за 1,1 милион евра, што во целост се должи на намалениот прилив на капитални трансфери.

Странските директни инвестиции (СДИ) во земјата во К-1-2018 изнесуваат 235,0 милиони евра и во однос на К-1-2017 се зголемиле за 124,8 милиони евра. Поголемиот дел од СДИ во овој период, односно 54,4% е по основ на должнички инструменти. Приливот на СДИ во вид на реинвестирана добивка претставува 40,1% од вкупниот прилив, а остатокот е по основ на сопственички капитал.

Портфолио инвестициите во К-1-2018 се негативни и изнесуваат 368,7 милиони евра, што претставува влошување на салдото во однос на К-1-2017. Ваквите движења се резултат на јануарското издавање долгорочен должнички инструмент од секторот Држава.

Останатите инвестиции во К-1-2018 изнесуваат 175,6 милиони евра и во однос на истиот квартал од 2017 година се зголемени за 114,4 милиони евра. Во рамки на категоријата останати инвестиции, валутите и депозитите изнесуваат 80,3 милиони евра, заемите 47,3 милиони евра, а салдото на сметката трговски кредити и аванси изнесува 48,1 милион евра.

Девизните резерви на крајот на првиот квартал од 2018 година изнесуваат 2,6 милијарди евра и во однос на К-1-2017 се зголемени за 1,7%. Девизните резерви на крајот на К-1-2018 обезбедуваат 4,4 месечна покриеност на увозот на стоки и услуги од претходниот 12-месечен период.